DAILY ارادهٔ

د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه

سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ. ش

۱۲۲۵

دوولسم کال - دویمه دوره، ۱۲۲۵ مه ګڼه، پر له پسې ۲۲۹۹ ګڼه د ۱۳۹۰ ل. د سلواغې ۳۰ مه - د یک شنبې ورځ، د ۱۴۳۳ هـ ق ربیع الاول ۲۷ مه د ۲۰۱۲ د فبروري ۱۹ مه

PROPERTY OF ACKU

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER AMRC

په کابل کې د بهرنیو سرتېرو یوه چولکه راولوېدله

چارواکي وايي، چې د کابل د سروبي ولسوالۍ په غرونو کې د بهرنیو ځواکونو یوه چورلکه لوېدلې.

د سروبي ولسوال حضرت محمد حقبین د سلواغې پر ۲۹ مه وویل، چې له غرمې مخکې د سروبي ولسوالۍ اړوند او لغمان ولایت ته څېرمه د بادپښ د غرنۍ سیمې په اوزبین کې یوه چورلکه وغورځېده.

د سهار په نامه د سیمې یوه اوسېدونکي پژواک ته وویل، چې له غرمې مخکې ۱۰ نیمې بجې په اوزبین سیمه کې د ایساف ځواکونو یوه چورلکه ولوېده. **۳مخ**

د سیمه ییزې ناستې پایلې به تر کومه بریده عملي شي؟

د سیاسي چارو یو شمېر افغان کارپوهان د اسلام اباد د درې اړخیزې غونډې په اعلامیې کې ځای شوي مسایل مهم بولي، خو د عملي کېدو په اړه یې جلا جلا نظرونه لري.

په اسلام اباد کې د افغانستان، پاکستان او ایران ولسمشرانو له خپلې غونډې وروسته یوه ګډه اعلامیه خپره کړه چې، له ترهګرۍ سره مبارزه او د یو بل په چارو کې نه لاسوهنه یې په مهمو ټکو کې راځي.

د دریواړو هېوادونو ترمنځ د سیاسي، اقتصادي، کولتوري او ټولنیزو اړیکو په پراختیا هم ټینګار شوی دی.

د ویسا ورځپاڼې مسوول مدیر محمد زبیر شفیقي وايي، چې د سیمې او نړۍ اوضاع داسې بدله شوې، چې له پاکستان نه له افغانستان سره د همکاریو تمه کیدای شي: "دغه وضعیت نور د سیمې له ټولو چارواکو نه غواړي چې ځانونه له نوې وضعې سره عیار کړي، هغه دا چې په سیمه کې باید دغه بحران نور ختم شي او د بحران پر ځای د سیمه ییزې همکارۍ، له یو بل سره د مرستې، د بحران د ختمولو او له یو بل سره د اقتصادي او سوداګریزو همکاریو لپاره کار وکړي.

په دې کې د دې ټولې سیمې ژغورنه ده او که بحران دوام کوي، نور به په افغانستان کې منحصر نه پاتې کیږي."

ښاغلي شفیقي همدا راز د ایران په اړه وویل، چې دغه **۳مخ**

د افغان پوځونو کمول به افغانستان له ناورین سره مخ کړي!

د افغانستان د دفاع وزیر ویلي، د افغان امنیتي ځواکونو د شمېر راکمولو په تړاو د امریکا پلان د یوه ناورین رامنځ ته کېدو ته لاره هواروي.

ددفاع وزیر جنرال عبدالرحیم وردګ له ''وال سټریټ ژورنال'' ورځپاڼې سره په خبرو کې اندېښنه ښودلې چې امریکا تر ۲۰۱۴ کال وروسته د افغان ځواکونو د شمېر راکمولو غوښتنه کړې.

امریکا ویلي چې د بهرنیو جنګي ځواکونو د وتلو تر مهالوېشه دې د افغان ځواکونو شمېر له ۳۵۲۰۰۰ څخه ۲۳۰۰۰۰ ته راټیټ شي.

ورځپاڼه کې ښاغلي وردګ په حواله لیکي: ''هېڅوک هم دا مهال د هېڅ راز تحلیل پر بنسټ - په ۲۰۱۴ کې د افغان امنیتي ځواکونو د وضعیت د څرنګوالي په اړه له وخت وړاندې - وړاندویینه نه شي کولی.''

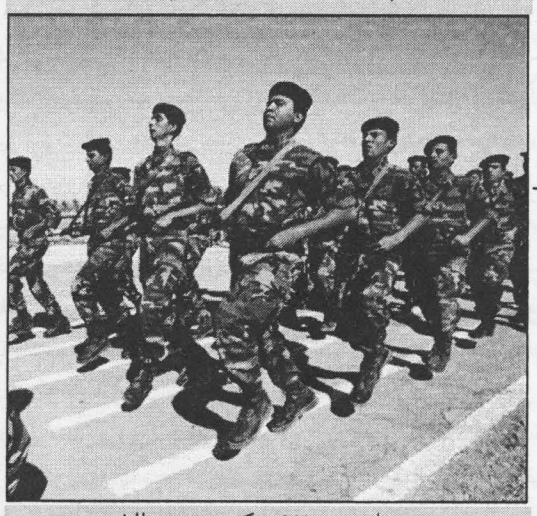

نوموړی زیاتوي: ''ځمکنیو حالاتو ته په کتو باید ارزونه وشي. که نه نو د ناورین رامنځ ته کېدو خطر شته او زموږ ټولې لاسته راوړنې به په سین لاهو او قربانۍ به مو هېڅ ګټه ونه لري.''

امریکا ویلي چې د بهرنیو جنګي ځواکونو د وتلو تر مهالوېشه دې د افغان ځواکونو شمېر له ۳۵۲۰۰۰ څخه ۲۳۰۰۰۰ ته راټیټ شي. **۳مخ**

مذاکرات صلح با زمینه های مختلف و بازیگران متفاوت ۴

رفتار شرم آور ماموران ایرانی با مهاجران افغان

پخش ویدیوی رفتار تمسخرآمیز نیروهای انتظامی ایران با افغان های پناهجو به این کشور، که مدتی است، بر روی شبکهٔ یوتیوب قرار داده شده، گوشه هایی از رفتار غیرانسانی حکومت ایران با مهاجران افغان را آشکار کرده است.

به گزارش العربیه، در این فیلم بازداشت شده گان افغان که ظاهرا به طور غیرقانونی وارد ایران شده اند، در محوطه یی مجبور به زدن و انجام رفتارهای تحقیرآمیز به دستور مقام‌های انتظامی ایرانی که فیلم آنها را نشان نمی دهد، شده اند. نظامیان ایرانی بازداشت شده گان افغان را به یک صف قرار داده و مجبور به زدن بر سر و روی خود کرده اند. دیگر نظامیان ایرانی حاضر با خنده های ممتد خود این حرکات و رفتار را تایید و به ادامهٔ این برخوردهای غیرانسانی تشویق کرده اند.

در قسمتی از فیلم ارایه شده، نظامی ایرانی از این مهاجران خواسته است، در حالی که به سر و روی خود می زنند، بگویند: "ما دیگر به ایران نمی آییم."

بنابر این گزارش هنوز هیچ واکنشی از سوی مقام‌های افغان و ایرانی نسبت به انتشار این فیلم در انترنت، نشان داده نشده است.

افغان هایی که به دلایل مختلف از جمله بیکاری و جنگ های پی در پی به ایران مهاجرت کرده اند، بارها از بدرفتاری نیروهای انتظامی و مرزبانان ایرانی و گاهی مردم عادی سخن گفته اند.

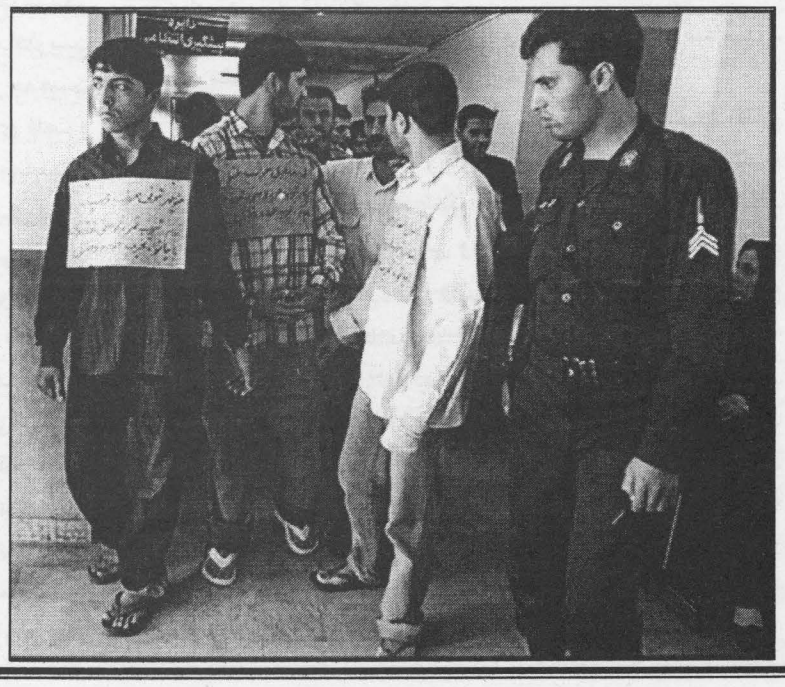

د لوی او بښونکي خدای (ج) په نامه

سرمقاله

مشکل عملیات شب هنگام را پایانی هست؟

به نظر می رسد، فرایند انجام عملیات شب هنگام از نکات عمدهٔ اختلاف بین دولت کابل، ناتو و واشنگتن تلقی می گردد. این چیزی است که دولت افغان همواره برتوقف آن پافشاری کرده و ابراز داشته که این روند در افزایش تلفات ملکی و برانگیختن حساسیت های مردمی در برابر خارجی ها و دولت کابل بیش از همه موثر می باشد. گفته می شود، عملیات شب هنگام توسط نیروهای خارجی، از موانع اصلی در راستای امضای پیمان استراتیژیک بین کابل و واشنگتن نیز شمرده می شود؛ روز پنجشنبهٔ گذشته، وزیر دفاع امریکا در صحبت با یک رسانهٔ امریکایی اظهار داشت که فرایند عملیات شب هنگام از چیزهایی است که امضای سند پیمان های استراتیژیک بین کابل و واشنگتن را به تعویق انداخته است. اما با این همه، مقام های ناتو و امریکایی بازهم بر ادامهٔ روند این عملیات تاکید دارند و آنرا در راستای کاهش فعالیت های مخالفان (طالبان) از شیوه های موثر و کارا می دانند. روز گذشته نمایندهٔ ارشد ملکی ناتو در افغانستان سایمن گس در صحبت با خبرگزاری ها ابراز داشت که در حقیقت این عملیات ها از جان های اتباع افغان محافظت می کنند. با این حال، مقام های ناتو در حالی اجرای عملیات شب هنگام را در بخش گرفتاری و جلوگیری از فعالیت های تخریبی مخالفان موثر می خوانند که در تازه ترین مورد در عملیات هوایی ناتو در ولایت کاپیسا، هشت غیر نظامی کشته شدند.

به هر حال، عملیات شب هنگام از چیزهایی است که واقعا در ده سال گذشته هم برای مردم ما و هم برای حکومت افغانستان و هم خارجی ها مشکل آفرین بوده است. افغان ها از این ناحیه رنج می برند و نهایت ناراحت هستند که در شب، هنگامی که در خواب شیرین استراحت می باشند، مورد یورش نیروهای بیگانه قرار می گیرند، از سوی آنها، شکنجه، گرفتار و زندانی می شوند. این روند، در جای خود، عواقب جنجال برانگیزی برای حکومت افغانستان و نیروهای ناتو نیز در بر دارد. ولی اینکه چه راه حلی وجود دارد که از عملیات شب هنگام نیروهای خارجی جلوگیری کرد، برخی به این باور اند که باید نیروهای داخلی به اندازه یی تقویت گردد که توانایی انجام همچو عملیات را داشته باشند. آنها ابراز می دارند که نیروهای افغان باید بیش از این، تقویت، تجهیز و تسلیح شوند و امکانات بیشتر در اختیار شان قرار داده شود. باید گفت، در طول ده سال گذشته، روی تجهیز و تسلیح نیروهای داخلی، هزینه های هنگفتی صورت گرفت. چنانکه دراین مدت، بیشترین سرمایه گذاری ها و بیشترین مصارف و کلانترین بودجه ها به این منظور اختصاص داده شد. بر پایهٔ یک آمار رسمی، ۶۰ درصد از بودجهٔ دولتی افغانستان به مسایل امنیتی اختصاص دارد و بیش از ۵۰ درصد کمک های خارجی نیز مربوط به مسایل امنیتی می شود، ولی اینکه تا هنوز این نیروها، به خاطر انجام یک عملیات سادهٔ شبانه آماده گی ندارند، و بازهم نیازمند کمک های خارجی اند، بر می گردد به بی کفایتی درون ساختاری موجود در ادارهٔ کابل. دولت کابل در این مدت دور و دراز با دسترسی به امکانات، کمک های وافر بین المللی و فرصت های خداداد نتوانست، حدا اقل ساختار دفاعی و امنیتی کشور را که از ساختارهای پایه یی و اساسی در کشور می باشد، تنظیم بخشد و نیرویی را سروسامان دهد که کارا و بتواند نیازمندی های امنیتی کشور را به وقت و زمان به صورت مناسب پاسخ دهد.

به نظر می رسد، با ساختارهای موجود درون نظام، به هر اندازه یی که به این منظور کمک بیشتر صورت گیرد، و تمام دالرهای شرق و غرب در پای دولتمردان ریخته شود، بعید به نظر می رسد، توانایی و کارآمدی درون ساختاری نظام و به ویژه نهادهای امنیتی را افزایش بخشید.

ریاستی یا صدارتی؟

یک بررسی مقایسوی

قسمت: چهارم

نگارنده: م. دکتراندس نبی هیکل

چند مثال از کشورهای اروپایی می آوریم. کشور بلژیک بین جمعیتی در شمال اروپاست، به زبان فلام سخن می گویند و جمعیت فرانسوی زبان در جنوب تقسیم گردیده. اولی ۵۷٪ نفوس و دومی ۴۲٪ نفوس بلژیک را تشکیل می دهد. این حالت را در سیاست به نام Reinforcing- Language-regional cleavage یاد می‌نمایند. بروکسل در میان این دو منطقه قرار دارد. بیش از نود در صد باشنده گان این کشور کاتولیک اند که مشخصهٔ سراسری و مشترک دانسته می شود. (a cross-cutting cleavage). شمال بلژیک غنی تر از جنوب است و این برجستگی را به نام Reinforcing cleavage می نامند.

سویتزرلند به وسیلهٔ زبان (۶۵٪ جرمنی، فرانسوی ۲۰٪، ایتالوی ۶٪) و مذهب (کاتولیک ۴۶٪ پروتستانت ۴۰٪) تقسیم گردیده است. به غیر ا ز چهار کانتون، از زمرهٔ بیست و شش کانتون، همه همزبان اند (Reinforcing cleavage) مگر دارای لهجه‌های منطقه یی اند (a cross-cutting cleavage) و دراکثر کانتون‌ها پیروان هردو مذهب زنده گی می‌نمایند (a cross-cutting cleavage) (Newton K. et al,.۲۰۰۵:۱۴۴).

این چنین نمونه‌ها را در سایر کشورها می توانیم دریابیم که مبین بافت اجتماعی، ترکیب ملی و همزیستی تلقی می گردند. تشکیل ساختارهای سیاسی بر اساس مشخصه‌هایی که مختص به گروپ‌های اجتماعی شامل در ترکیب ملی می باشند، نتایج شرایط معین شمرده می‌شوند. این شرایط عبارت اند از:

۱) اختلافات عینی اجتماعی: این اختلافات بخصوص بر طبقه، وابستگی های قومی، نژادی، زبانی، مذهبی یا منطقه یی استوار می باشند.

۲) آگاهی ذهنی از اختلافات (یا درک شعوری آنها): آنانی که شامل این دسته بندی ها اند، باید از هویت اجتماعی (فرهنگ های گروپی) باید آگاه باشند و آنرا ابراز نمایند. (مثال: شعور طبقاتی). در کشور ما بی گمان برخی از روشنفکران سیاسی دراین رابطه به یک شعور کاذب دست یافته و تلاش دارند، آنرا به واقعیت مبدل نمایند.

۳) سازمان سیاسی: این ساختارهای اجتماعی باید به تشکیل احزاب سیاسی و گروپ های فشار بپردازند، تا از منافع حمایت نمایند و ممکن است، روزنامه و رادیو و تلویزیون خود را ایجاد نمایند (Ibid.p.۱۴۵).

آنگونه یی که به نظر می رسد، فدرالیستان افغان سومی را بدون شک دارا اند. درچنین شرایط می توان تشکیل ساختارهای فراگیر سیاسی را کم از کم به شکل جبهه یا ایتلاف‌ها در حیات سیاسی افغانستان انتظار برد(M.N. Haikal ۱۹۸۸:۱۱۷).

تا اینجا به صورت مختصر آنچه را برای بررسی مقایسوی نظام ریاستی و پارلمانی ضروری بودند، بیان داشتیم. از آنجایی که این بحث بر متمرکز و غیر متمرکز بودن صلاحیت ها می چرخد، لازم است، به این مساله نیز، توجه نماییم. قسمت سوم این مقاله را به این بحث اختصاص می دهیم. تا اینجا به سوال های ۱، ۲ و ۳ پاسخ گفتیم. در بخش بعدی به سوال چهارم (آیا نظام فدرال در شرایط افغانستان ارزش(های) محوری خود را می تواند رشد دهد؟) خواهیم پرداخت.

نظام های سیاسی و مسألهٔ تقسیم قدرت:

در این حقیقت شکی وجود ندارد که اکثریت جمعیت جهان در جمعیت های سیاسی دارای قلمرو معین زنده گی می نمایند که به نام دولت های دارای حاکمیت شناخته می شوند. این دولت ها و حکومت ها مسوولیت ها و مکلفیت هایی دارند. در بحث های قبلی بر برخی از این مکلفیت ها تماس گرفتیم و به سوال های مربوط به دلایل اساسی ایجاد سیستم فدرال، مشخصه های سیستم فدرال و ارزش های محوری سیستم فدرال مختصر بحث نمودیم. سوال چهارم ما این است که:

۴.آیا نظام فدرال در شرایط افغانستان، ارزش(های) محوری خود را می تواند رشد دهد؟

مسألهٔ تقسیم قدرت نه تنها در نظام فدرال، بلکه در همهٔ نظام ها مطرح است. در بحث نظام متمرکز و غیر متمرکز نیز، مسألهٔ تقسیم قدرت مطرح است. در نظام فدرال در واقعیت امر تقسیم قدرت و صلاحیت ها بر اساس جغرافیایی صورت می گیرد که در آن ایالت ها یا حوزه های مستقل انتخاباتی مقام های انتخابی خود را برمی گزینند. تقسیم قدرت در نظام های پارلمانی گواه بر این حقیقت است. تقسیم قدرت یا صلاحیت ها در بریتانیا یک مثال آن است و پلورالیزم سیاسی می تواند، مثال دیگر باشد.

اکنون واضح شده است که (۱) تقسیم قدرت و صلاحیت ها می تواند در هرنوع نظام سیاسی صورت گیرد،

(۲) انگیزهٔ اساسی تقسیم قدرت و صلاحیت ها سهیم ساختن مردم در پروسه های تصمیم گیری می باشد و

(۳) انگیزه ها برای انتخاب نظام فدرال بیشتر بر دو مبنای اساسی وسعت جغرافیایی و تمایلات اتنیکی و زبانی استوار اند.

این مربوط به ساختارهای اتنیکی و زبانی و تمایلات آنان مربوط می گردد که به حقط و رشد مستقلانهٔ ساختارهای یادشده در نظام فدرال علاقمند اند، یا در نظام پارلمانی. به وضعیت افغانستان توجه می نماییم و می پرسیم:

چه چیزی در واقعیت امر ما را به انتخاب یکی و رد دیگری دررابطه با نظام ریاستی یا (پارلمانی) صدارتی وامی دارد؟ کدام یک از انگیزه ها یا عوامل انتخاب نظام فدرال در افغانستان وجود دارد؟ آیا نظام فدرال دردهای کنونی ما را مداوا می نماید؟

ملت افغان در واقعیت امر مشترکات بیشتر از آنچه دارد که فکر می شود: دین مشترک، قلمرو تاریخی مشترک، افتخارات مشترک، روابط و پیوندهای اجتماعی و منافع ملی مشترک. هرچند برخی از روشنفکران مسألهٔ ملت و باز ملت افغان را تحت تاثیر اتنوسینتریزم و تمایلات راسیستی و یا تمایلات عظمت طلبانه مورد سوال قرار می دهند، جمعیت سیاسی یی به نام ملت افغان یک واقعیت تاریخی می باشد. این جمعیت در حقیقت امر، مشترکات دیگر نیز، دارد، مانند آنها بندهٔ خداوند واحد، فرزندان آدم و حوا اند که به زبان های مختلف صحبت می نمایند و دارای علاقمندی ها و تفاوت های فردی اند و همه انسان اند. این مشترکات ما را به سایر انسان ها پیوند می دهد.

حال این سوال مطرح می گردد که چه چیزی ما را وامی دارد، این یا آن نظام رابر دیگری ترجیح دهیم؟ دو پاسخ ممکن وجود دارد: پاسخ اولی را باید در تحلیل سیاسی جستجو کرد و دومی را در انگیزه های تشکیل گزینش نظام فدرال به حیث نظام سیاسی.

پاسخ اول: تحلیل سیاسی از وضعیت کشور و مناسب بودن یا نبودن یک نظام مفروض به ارزیابی نقایص نظام سیاسی از یکسو و انتقادات از نظام و امکانات حل آنها بستگی دارد. نظام سیاسی ریاستی مثال های فراوان موفقیت و عدم موفقیت دارد. دموکراسی های باثبات غربی همه نه فدرال اند و نه متمرکز. دشواری اساسی فکر می شود، در این است که چون حکومت افغانستان ناکاره و بیکاره است، کاستی در نوع نظام است. این نتیجه گیری اساس علمی ندارد؛ زیرا ما باید پیش از نتیجه گیری علل ناکاره گی حکومت را دریابیم. نظام سیاسی در این بحث متشکل از سه بخش است: ارگانوگرام که در بحث های پیشین در شکل اول نشان داده شده است که حیثیت نقشهٔ یک منزل را دارد، قوانین و دستورالعمل ها و جمعیتی این نظام را بر اساس قوانین و دستورالعمل ها فعال نگه می دارد. مثال منزل شخصی را در نظر گیرید که به کرایه داده شده. نقیصه ها می تواند، در منزل، در اصول کاری/ رفتاری افراد و یا درکرایه نشین وجود داشته باشد. تنها پس از تعیین لوکوس مشکلات می توان تصمیم گرفت، چه را باید اصلاح یا تعویض کرد.

بر هریکی از از این سه مورد مکث می نماییم.

۱. نظام سیاسی: بحث نظام ریاستی که در بالا انجام شد، نشان داد که در نظام سیاسی هم رییس جهور و هم نماینده گان مردم به صورت مستقیم انتخاب می گردند و می توانند، همدیگر را در حال کنترول و نظارت نگه دارند. ما اکنون صلاحیت ها برای هریکی برمی شماریم، تا ببینیم از لحاظ قانونی کدام یکی از این دو مقام، دارای صلاحیت بیشتر اند.

ادامه دارد

د سیمه ییزې ناستې پایلې...

هېواد د خپل اتومي پروګرام له امله د وروستیو بندیزونو او په سیمه کې د امریکا له پوځي شتون نه وارخطا دی او اوس هڅه کوي، چې د سیمې له هېوادونو سره اړیکې ښې او یو سیمه ییز یووالی رامنځ ته شي.

خو د سیاسي چارو یو شمېر نور کار پوهان بیا په اسلام اباد کې شوې ژمنې هغه بولي، چې پخوا هم پاکستانیو او ایرانیو چارواکو په بیا بیا کړې وې، خو د دې په باور عمل نه پرې کوي.

د افغان نشراتي مرکز رییس حاجي سید داوود بیا وایي، چې د اسلام اباد له غونډې ایران او پاکستان ګټه واخیستله او هغه دا چې ځانونه یې نړۍ ته د افغانستان په مسایلو کې مهم وښودل: "ایران نن سبا په نړیواله ټولنه کې ګوښه شوی دی او مخ په ګوښه کیدو روان دی، ایرانیان غواړي چې نړیوالې ټولنې او په خاصه توګه امریکا ته داسې وښیي، چې په افغانستان کې د روغې جوړې، سولې یا ثبات هره مسئله چې راځي، ایران په کې مهمه ونډه لوبولی شي.

همدا ډول پاکستانیان هم غواړي، چې د قطر د مذاکراتو په اړه نوښت په خپل لاس کې وښیي، یانې امریکا ته داسې وښیي چې هم طالبان له ما سره دي او هم د افغانستان دولت ته چې څه ووایم، هغه هم زما تقلید او پیروي کوي."

د ازادي راډیو د راپور پر بنسټ، پاکستان او ایران تل د افغانستان په چارو کې په لاسوهنه تورن شوي دي، زیاتره د پاکستان پوځي کړیو ته ګوته نیول کیږي، چې په افغانستان کې له وسلوالو مخالفینو څخه په ملاتړ خپله پټه پالیسي په مخ بیا یي او پر ایران هم کله ناکله دار نګه تورونه لګېږي، خو د دې دواړو هېوادونو چارواکي دغه تورونه په کلکه ردوي.

ټاکل شوې ده، چې د افغانستان، پاکستان او ایران څلورمه درې اړخیزه غونډه د روان میلادي کال په پای کې په کابل کې جوړه شي.

د افغان پوځونو کمول به ...

د پوځیانو د شمېر راکمولو غوښتنه په بروکسل کې د ددفاع وزیرانو په سرمشریزه کې وړاندې شوې ده.

د امریکا د پوځ مخکنې ډګر جنرال (یا درې ستوریز جنرال) دانیل بلاګر ویلي، د افغانستان پوځ په کال کې څلور اعشاریه یو میلیارد ډالر لګښت لري.

نوموړي دا هم ویلي چې ''زموږ ارزونه دا ده هغه څه چې نړیواله ټولنه یې د افغانستان پوځ ته چمتو کوي، باید افغانان یې پخپله ځانته چمتو او پر خپلو پښو ودرېږي.''

که څه هم دغه امریکایي جنرال د افغان پوځ د شمېر په کمولو ټینګار لري، خو تر اوسه یې د ناټو غړو هېوادونو موافقه نه ده ترلاسه کړې.

په کابل کې د بهرنیو سر...

د ده په خبره، د چورلکې له غورځېدو وروسته ډېر ژر د ایساف ځواکونو ګڼ شمېر نورې چورلکې راغلې او سیمه یې کلابنده کړه.

خو په کابل کې د ایساف ځواکونو مطبوعاتي دفتر په دې اړه تر اوسه څه نه دي ویلي.

مذاکرات صلح با زمینه های ...

نادیده بگیرد و نمی خواهد این کشور را بیازارد.

مهمترین رویکرد و مشی متعلق به عربستان است. نفوذ این کشور در افغانستان به دوران حملهٔ شوروی بر می گردد، همچنین این کشور روابط نزدیک خود با پاکستان را حفظ کرده و از دو کشور به لحاظ مالی، به طور گسترده حمایت می کند. هرچند منابع خبری اعلام کرده بودند که مذاکرات صلح در عربستان برگزار خواهد شد، اما 'سعید احمد عمر خیل' سفیر افغانستان در ریاض، اعلام کرد که هیچ منبع رسمی این موضوع را اعلام نکرده است. عربستان می خواهد، با یک تیر چند نشان را هدف گیرد. در ابتدا می خواهد، نقش منطقه یی خود را افزایش دهد. خیزش های اسلامی منطقهٔ شرق میانه در یک سال گذشته سبب شد، عربستان تحرکی جدی در قدرت خود پدید آورد و به یک مدعی قدرت تبدیل شود. اکنون عربستان با ایفای نقش در موضوع افغانستان می تواند، در برابر ایران دست به توازن قدرت بزند. در موضوع صلح افغانستان، قدرت ریاض برای ایفای این نقش کافی نیست، لذا ریاض، افغانستان و پاکستان را با خود متحد می کند. برخلاف دیگر بازی ها که عربستان در کنار امریکا قرار می گرفت، اکنون عربستان در بلاک مقابل امریکا قرار گرفته است. امریکا قطر را برای مذاکره مناسب دیده، اما عربستان می خواهد، این نقش را از قطر بگیرد، هرچند این درخواست به طور علنی مطرح نمی شود، بلکه پاکستان و افغانستان آنرا منعکس (ایکو) می کنند. نهادهای استخباراتی عربستان اعلام کرده اند که در گذشته درخواستی از رییس جمهور کرزی مبنی بر پذیرش میزبانی عربستان را دریافت کرده اند، اما به دلیل رابطهٔ طالبان با القاعده با آن مخالفت کردند. کابل به دنبال به دست گرفتن رهبری مذاکرات از طریق انتقال مکان مذاکرات به ریاض است، به همین دلیل، پس از علنی شدن ایجاد دفتر سیاسی برای طالبان در قطر، سفیر خود را از دوحه فراخواند و تصمیم گرفت، به جای طالبان با پاکستان مذاکره کند. یکی از مقام‌های دولت افغانستان اعلام کرده است که هرچند طالبان در حال تاسیس دفتری در قطر است، اما باید تلاش خود را از کانال های ترکیه و عربستان دنبال کنیم. 'جیمز کانینگهام' معاون سفیر امریکا در افغانستان، از تلاش عربستان برای تسریع مذاکرات صلح اظهار خوشحالی کرد. کرزی نیز اعلام کرد که: 'مایل است عربستان در روند صلح همکاری کند و این موضوع در سفر اخیر گراسمن به عربستان توسط مقامات ریاض مورد تایید قرار گرفته است.' همچنین پیشنهاد عربستان در امضای یک قرارداد همکاری استراتیژیک با افغانستان که در ادامهٔ قراردادهای همکاری استراتیژیک این کشور با هند، ایتالیا، فرانسه و بریتانیاست کانال جدیدی برای سهم خواهی عربستان در تحولات افغانستان است.

مشکل عربستان در مذاکرات آنست که طالبان به شدت با القاعده مرتبط است و بر اساس سندی که ناتو منتشر کرده، قطع این ارتباط غیر ممکن می نماید. عربستان در این وضعیت نمی خواهد، با طالبان مذاکره کند؛ زیرا القاعده دولت عربستان را به دلیل همکاری با امریکا تهدید به سرنگونی کرده است. مشکل دیگر عربستان آنست که طالبان افغانستان را 'امارت اسلامی' می داند و این موضوع از نگاه مقام‌های عربستان مانع می گردد که این گروه دیگر ساختارهای مشروع قدرت را بپذیرد.

نتیجه گیری:

به عنوان نتیجه می توان گفت که در بازی اخیری که در قبال مذاکرات صلح افغانستان شکل گرفته دو دسته بازیگر وجود دارد. بازیگر اصلی امریکا و طالبان هستند و بازیگران حاشیه یی عبارتند از افغانستان، پاکستان، قطر و عربستان. در اینجا دو زمین برای بازی به نام 'مذاکرات صلح' وجود دارد. تاکنون زمین اصلی و تعیین شده قطر بوده و عربستان زمین فرعی و جایگزین است، اما عربستان می خواهد خود را از زمین بازی فرعی (مکان مذاکره) به زمین بازی اصلی و در ادامه با همکاری استراتیژیک با این کشور، به بازیگر اصلی تبدیل کند.

قاعده این بازی سینوسی است. طالبان می خواهد مذاکره انجام شود، اما اعلام کرده تا زمانی که قوی نباشد مذاکره نمی کند. افغان ها با مذاکره موافق، اما با مذاکرات امریکا - را محور می پسندند و عربستان حاشیه می دانند. هدف بازیگران اصلی متفاوت و در تضاد با یکدیگر است، اما هدف بازیگران فرعی در تغییر زمین بازی متجانس و در مراحل بعد، هر یک منافع خود را اولی بر منافع افغانستان می دانند.

په کابل کې د ورځې د درې نیم میلیونو ډالرو په ارزښت نشه یي توکي پلورل کېږي

افغانستان په نړۍ کې د اپینو ستر تولیدونکی هېواد دی او دغه راز په دې هېواد کې په نشه یي موادو د معتادو یا روږدو کسانو شمېر هم مخ په زیاتیدو دی.

دولتي او غیر دولتي ارګانونه پر نشه یي موادو باندې داخته کسانو د علاج او درملنې او له هغوی سره د مرستې په برخې کې یو څه هڅې کوي، خو زیات شمېر کسان د مرګ او ژوند تر منځ واقع دي او د یوه معتاد په وینا، هره شپه د مرګ احساس کوي.

په کابل کې هوا ډېره سړه ده، خو د زمان په نامه افغان د واورو له پاسه پروت دی او له ځایه نه ښوري، دغه افغان زیات هیروین استعمال کړي او د خیریه موسسې په مرستې ژوندی پاتې شوی دی.

زمان چې له سړو رپېده ویل یې، هره شپه د مرګ احساس کوي او په سړې هوا کې بیده کېږي.

زمان وایي، کله چې هیروین استعمال کړي، د خوښۍ احساس کوي، هیروین زما دردونه نه لرې کوي، خو کموي یې، زه ناروغ یم او دا لکه درمل دي.

زمان یو وخت په هلمند ولایت کې پولیس و او هلته یې د اپینو استعمال پیل کړی و، چې وروسته یې خبره هیروینو ته ورسیده. ده درې کاله په ایران کې تېر کړل او بیرته افغانستان ته ستون شو او دا ځکه چې هلته هیروین ګران وو او په افغانستان کې یې بیه ټیټه ده او په اسانۍ سره پیدا کېږي.

د نړۍ ډاکټران خیریه موسسې یوه ډله په زمان ور برابره شوه او هغه یې له واورو راپورته کړ، خو بیرته یې د هغه په پخواني ځای یانې په پلچرخې سیمه کې تر یوه پله لاندې پرېښوده په کوم ځای کې چې زیات شمېر پوډریان په کې راټولیږي.

د دغې خیریه موسسې یو کارکوونکی عبدالرحیم وایي، هر سهار موږ د یوه یا دوو کسانو مړي پیدا کوو. زیات شمېر معتادان د سختو سړو له وجې مري. د ملګرو ملتونو د ارقامو پر اساس، د ۲۰۰۵ او ۲۰۰۹ کلونو تر منځ په افغانستان کې په نشه یي موادو روږدو کسانو شمېر درې برابره شوی او دا مهال ۱۵۰ زره کسان په هیروینو او ټول ټال ۲۳۰ زره کسان په اپینو روږدي دي.

د ملګرو ملتونو عمومي منشي بان کیمون تېره اونۍ له افغانستان څخه په ټینګه وغوښتل چې د نشه یي موادو د قاچاق پر ضد مبارزه دې په خپلو لومړیتوبونو کې ونیسي او دا په داسې حال کې ده چې په دې هیواد کې تېر کال د اپینو تولید په سلو کې ۶۱ زیات شوی دی.

د افغانستان د عامې روغتیا وزارت چارواکي په ډاګه وایي چې د نشه یي موادو پر ضد مبارزې وزارت کې دادارې فساد له وجې دا ستونزه مخ په زیاتېدو ده، خو د نشه یي موادو پر ضد مبارزې وزارت د دغه کار پړه په عامې روغتیا اچوي.

په دې منځ کې "د نړۍ ډاکټران" خیریه موسسه ګېر ده او په ۲۰۱۰ کال کې یې په نشه یي موادو روږدو دوه سویو نارغانو ته د درملنې یو پروګرام پیل کړ، خو دا پروګرام شپږ میاشتې وروسته د نشه یي موادو پر ضد مبارزې د وزارت له خوا بند شو. په روان وخت کې د نړۍ ډاکټران خیریه موسسې ۷۱ کسان تر درملنې لاندې نیولې دي.

د عامې روغتیا وزارت یوه چارواکي سید حبیب فرانسپرس آژانس ته ویلي، په افغانستان کې زیاته څېړنه شوې، د نشه یي موادو پر ضد وزارت او د نشه یي موادو د مافیا تر منځ له تړاو پرته بل څه دلیل دی چې د معتادانو درملنه دي بنده شي؟.

د حبیب په وینا، یوازې په کابل کې د ورځې د درې نیم میلیونو ډالرو په ارزښت نشه یي مواد پلورل کېږي. که چېرې موږ معتادو کسانو ته میتادون په وړیا ډول ورکړو، هیروینو ته به هیڅ اړتیا پاته نشي او مارکېټ به یې په افغانستان کې له منځه لاړ شي. د عامې روغتیا چارواکي په مستند ډول وایي، د تنظیم شویو جرمونو جنایتکاران له هرې ممکنې لارې څخه د دغه پروګرام د مخنیوي هلې ځلې کوي او یو شمېر افغان چارواکي چې د نشه یي موادو د قاچاق او تولید د مخنیوي په ادارو کې کار کوي، په پیسو اخلي، خو د نشه یي موادو پر ضد د مبارزې وزارت وایند عبدالقیوم سمیر وایي، په دې اړه هیڅ شواهد نه شته.

د ازادي راډیو د راپور له مخې، د عامې روغتیا چارواکې وایي، د نشه یي موادو له استعمال سره د HIV ناروغانو شمېر هم مخ په زیاتېدو دی. تېر کال په افغنستان کې په دې وایرس باندې اخته ۶۳۶ کسان ثبت شوي وو او سږ کال دا شمېر دولس سوو ته رسیدلی دی.

مذاکرات صلح با زمینه های مختلف و بازیگران متفاوت

عربستان به دنبال افزایش سهم خود در مذاکرات صلح افغانستان و کسب میزبانی این مذاکرات با حمایت اسلام آباد و کابل است.

مقدمات مذاکرات صلح با طالبان در کشور قطر این گونه آغاز شد که همانطور که گفته می شود، از یک سال پیش تفاهمات فشرده یی بین مقام های طالبان و امریکا در قطر و آلمان صورت گرفت. در عین حال که قطر و آلمان نقش 'زمین بازی مقدماتی' را بازی می کردند، به بازیگر فعال این زمین هم تبدیل شدند. برای مثال 'مایکل اشتینر' نمایندهٔ آلمان در امور افغانستان، قبل از برگزاری کنفرانس بن در ۱۴ قوس (۵ دسمبر) به طور رسمی از طالبان دعوت کرد، تا در این کنفرانس شرکت کنند.

مرور ادبیات مذاکرات صلح نشان می دهد که تقاضا برای انجام مذاکره از سوی امریکاییان مطرح شد، تا جایی که این خواسته در اظهارات عالی ترین مقام امریکا و ناتو قابل مشاهده است. این تقاضا با دادن امتیازی مبنی بر خروج نام برخی از اعضای طالبان از لیست سیاه سازمان ملل متحد همراه بود، اما خواستهٔ طالبان فراتر از این بود، طالبان با این شرط کوچک راضی نمی شد، لذا اکنون بحث آزادی برخی از سران طالبان از زندان گوانتنامو مطرح است. آزادی سران طالبان از گوانتنامو خبری است که صحت آن در هاله یی از ابهام قرار دارد. گرچه برخی منابع خبری از آزادی این افراد خبر داده اند، اما برخی دیگر از منابع خبری این اقدام را تنها یک پیشنهاد و پیش شرط امریکایی برای آتش بس توسط طالبان اعلام کرده اند. موضوع مذاکرات صلح افغانستان با توجه به شرایط مقتضی دو دسته از بازیگران مختلف را با دو نقش متفاوت از یکدیگر تفکیک کرده است. گروه اول را امریکا، طالبان و قطر تشکیل می دهند و گروه دوم را پاکستان، افغانستان و عربستان.

به نظر می رسد، گروه اول بازی را به طور رسمی و با قدرت به پیش می برند، اما گروه دوم نقش خود را در لایه های دوم تعریف کرده اند و بیشتر از طریق مجاری غیر رسمی و با استفاده از نفوذ، تلاش می کنند، اهداف خود را محقق کنند. در این بین، عربستان در حال عملیاتی کردن نوع خاصی از بازی زیرکانه در مذاکرات صلح افغانستان است. پیروی از یک سیاست غربی در همکاری استراتیژیک با افغانستان را می توان بخشی از بازی عربستان در افغانستان دانست.

گروه اول: امریکا، طالبان و قطر:

در گروه اول، هر سه کشور مایل به برگزاری مذاکرات صلح هستند، اما هر کدام زمان و خط قرمزهای خاص خود را دارند. تمامی واحدهای گروه اول خواهان تداوم روند فعلی هستند و نمی خواهند، طرف ها و یا مکان برگزاری مذاکره تغییر کند. روزنامهٔ 'تایمز لندن' در هفتهٔ گذشته یکی از اسناد طبقه بندی شدهٔ ناتو در مورد افغانستان را به چاپ رسانده که می تواند، بسیاری از معادلات را روشن کند. در این گزارش آمده است، که: 'طالبانی که به وسیلهٔ پاکستان حمایت می شود، با وجود تلاش های ناتو، کنترول افغانستان را به دست خواهد گرفت. در حالی که طالبان نگران جنگ است، اما امید چندانی به صلح مبتنی بر مذاکره ندارد. با وجود موانع بسیار، تسلیم شدن در افکار طالبان تعریف نشده است. در باور آنها ادامهٔ جنگ و گسترش دولت طالبان تنها راه حل است .' این گزارش باعث برجسته شدن این سوال شده است که پس از خروج نیروهای خارجی از افغانستان، آیندهٔ این کشور چگونه خواهد بود؟

هرچند 'جیمی کومینگز' سخنگوی ناتو، وجود این اسناد را تایید کرده، اما مقام‌های نظامی آنرا مدارک کم اهمیتی می دانند که مبتنی بر تفکرات افرادی از طالبان است که دستگیر شده اند. بر اساس این گزارش، هیچ شکافی بین طالبان و القاعده وجود ندارد و این موضوع ایدهٔ طالبان را مبنی بر نبود مذاکره با امریکا و دولت افغانستان تا زمانی که در موضع قوت قرار بگیرد، تایید می کند. لئون پنیتا وزیر دفاع دولت امریکا، در ۱۳ دلو (۲ فبروری) اعلام کرد که دولت این کشور به دنبال تکمیل فعالیت نظامی خود در افغانستان است و از اواسط یا اواخر ۲۰۱۳ ماموریت آموزشی خود را آغاز خواهد کرد. بنابراین، اکنون نقش طالبان برای امریکا دو نقش سیاسی و نظامی است. زیرا بخشی از بدنهٔ طالبان منکر نهایی شدن هرگونه مذاکره با امریکا شده و بر ادامهٔ جنگ تاکید دارد.

گروه دوم: پاکستان، افغانستان و عربستان:

گروه دوم نیز، مایل به برگزاری مذاکرات صلح است، اما خواسته های متفاوتی با گروه اول دارد و نمی خواهد، در زمین بازی گروه اول بازی کند. در حقیقت برخی دلایل خاص برای هر یک از این کشورها سبب ایجاد ایتلافی شده که آنرا بسیار متجانس تر از گروه اول ساخته است. نقش عربستان در این تجانس غیر قابل انکار است.

حدود ۱۰ ماه است که پاکستان به مخالفت شدید با امریکا را در پیش گرفته و به اقدامات آن کشور پاسخ می دهد. غیبت پاکستان در بن دوم و نپذیرفتن 'مارک گراسمن' نمایندهٔ ویژهٔ اوباما در امور افغانستان و پاکستان، مثال بارز این سیاست است. مخالفت پاکستان سبب شده این کشور خود را در مقابل امریکا تعریف کند و در موضوع مذاکرات صلح نیز، خواهان افزایش نقش خود است. در این شرایط امریکا با حذف هر متغیر واسطه یی می تواند، بطور مستقیم با طالبان گفتگو کند. طالبان و افغانستان از موضوعاتی هستند که پاکستان از طریق آنها نفوذ خود را بین المللی می کند، اما اکنون که امریکا و قطر زمام امور را بدست گرفته اند، پاکستان در گروه مقابل قرار می گیرد، ولی خود را به گروه دوم محدود نمی کند، بلکه به طور رسمی برای تداوم نقش خود با هر دو گروه مذاکره می کند.

یعنی از یک سو خانم 'حنا ربانی' وزیر خارجهٔ پاکستان، در تاریخ ۱۲ دلو (اول فبروری) به افغانستان سفر کرد و در آن حمایت خود را از مذاکرات صلح اعلام کرد. حتا وی اعلام کرد، گروه حقانی را به میز مذاکره خواهد کشاند. این سفر موید حمایت پاکستان از نگرش افغان ها یعنی صلح افغانی است.

اسلام آباد با راهی کردن 'یوسف رضا گیلانی' صدراعظم پاکستان، به قطر به تاریخ ۱۷ دلو (۶ فبروری) نشان داد که با گروه مقابل (گروه اول) هم کار می کند، اما اکنون که روابط پاکستان با امریکا دچار چالش شده و نسبت به طالبان هم ملاحظات خاص خود را دارد، کانال قطر را مناسب یافته است. ارسال پیام پاکستان به گروه اول تنها به دوحه و مقام‌های رسمی آن ص۳

معیار های بین المللی حقوق بشر برای تطبیق قوانین

حفاظت نوجوانان: کودکان باید مانند بزرگسالان از همه حقوق بشری برخوردار باشند، برعلاوه مقررات ذیل در رابطه با کودکان باید در نظر گرفته شود:

این پیام از طرف کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان تقدیم گردید

اراده ورځپاڼه یوازې د سرلیکنې ننګه کوي، نورې لیکنې د لیکوال خپل نظر دی، ورځپاڼه یې مسوولیت پر غاړه نه اخلي.

حق الاشتراک:
قیمت یک شماره: (۵) افغانی
سالانه: ۲۰۰۰ افغانی
شش ماهه: ۱۰۰۰ افغانی
برای موسسات و سفارتخانه ها:
سالانه ۳۰۰ دالر امریکایی
شش ماهه ۱۵۰ دالر امریکایی

مرکز نشرات افغان
روزنامهٔ ملی اراده
موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول: استاد مرتضی فرحتیار
موبایل: ۰۷۹۷۲۵۳۱۶۴
Farhatyarm@yahoo.com
معاون: خادم احمد
موبایل: ۰۷۰۰ ۵۹۶۲۰۵
Khadem.kabul@yahoo.com

ادیتور پشتو: مجیب الرحمن امیری
موبایل: ۰۷۰۸۸۸۷۰۶۶
دیزاین: انجینیر محمدجمیل "امیری"
همکار تخنیکی: محمدجمیل "احمدی"
مسوول توزیع و بازاریابی: عبدالسمیع
۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴
ایمیل:
erada.daily@yahoo.com
آدرس: دهمزنگ، عقب سینمای بریکوت، سرک اول کارته چهار.

ERADA DAILY
Afghan Media Resource center
Establisher and Concessionaire:
Haji sayed Daud
Editor in chief: Farhat yar
Editor: Khadem Ahmad
Pashto Editor: Mojiburahman Amiri
Designer: Eng, Mohammad Jamil Amiry
Address: Behind Baree kout-cinema,
first street of karti-e-char
Email: erada.daily@yahoo.com